

Yıl: 21 Sayı: 85

EKİM-KASIM-ARALIK-2015

POLİS

Üç Aylık Mesleki Fikir, Hizmetçi Haberleşme ve Kültür DERGİSİ

ISSN: 1302-4662

www.polisdergisi.pol.tr

957 KOMİSER YARDIMCISI MEZUN OLDU

*Bakanlar Arası
Devir Teslim Töreni*

*Emniyet Teşkilatı
Atamızın Huzurunda*

*Afgan Bayan Polis Eğitimi
Mezuniyet Töreni*

5187 Sayılı Basın Kanununa Göre**Emniyet Genel Müdürlüğü adına sahibi****Polis Akademisi Başkanı**

Prof. Dr. Yılmaz ÇOLAK

Editör ve Yayın Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Osman KÖSE

Yayın Kurulu

2. Sınıf Emniyet Müdürü Mustafa SARIARSLAN

3. Sınıf Emniyet Müdürü İbrahim DENİZ

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ARSLAN

Yrd. Doç. Dr. Necati ANAZ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali TEKİNER

Yrd. Doç. Dr. Nilgün ŞEN

Yazı İşleri Müdürü

3. Sınıf Emniyet Müdürü Saffet YILDIRIM

İnceleme Komisyonu

1. Sınıf Emniyet Md. Doç. Dr. Ufuk AYHAN

3. Sınıf Emniyet Müdürü İbrahim DENİZ

Doç. Dr. Ahmet Erkan KOCA

Doç. Dr. Şenol YAPRAK

Yrd. Doç. Dr. Mustafa YAYLA

Yrd. Doç. Dr. Yücel YİĞİT

Yrd. Doç. Dr. Ülgen Aslan DÜZGÜN

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ARSLAN

Yrd. Doç. Dr. Seda ÖZYILDIZ

Arş. Gör. Hacer Sağlam

Arş. Gör. Yasin TURNA

Okutman Yalçın GÖKTAŞ

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Erhan AFYONCU

Prof. Dr. Birol AKGÜN

Prof. Dr. Kemal ARI

Prof. Dr. Ali BİRİNCİ

Prof. Dr. Mehmet ÇELİK

Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR

Prof. Dr. Fatmagül DEMİREL

Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ

Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU

Prof. Dr. Nedim İPEK

Prof. Dr. Eyüp G. İSPIR

Prof. Dr. Ruşen KELEŞ

Prof. Dr. Bünyamin KOCAOĞLU

Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Prof. Dr. Şule TOKTAŞ

Prof. Dr. Nasuh USLU

Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL

Prof. Dr. Feridun YENİSEY

Prof. Dr. Coşkun TOPAL

Prof. Dr. Şükrü YAPRAKLI

Prof. Dr. Yılmaz BİNGÖL

Prof. Dr. İlhan ÜZÜLMEZ

Prof. Dr. Ersan ÖZ

Prof. Dr. Mehmet TOSUNER

Prof. Dr. Erdal Tanas KARAGÖL

Prof. Dr. Mehmet Emin PALAMUT

Doç. Dr. Fatih SARAÇOĞLU

Doç. Dr. Cemal FEDAYI

Doç. Dr. Hakan KIRIMLI

Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN

Sekreteryası

Fatih AKDEMİR

Mustafa BUDAK

Ahmet DİLBİL

Şeref ATAK

Dizgi

İlker KÜÇÜKÖZEN

Kadir ARIK

Sebaattin İŞİK

Mizanpaj

Halil Yaşar ÇAPRAZ

İlker KÜÇÜKÖZEN

Emrah ÖZGÜL

Fotoğraflar

Hakan DOĞAN

Erol GÜLEL

Baskı

Fuat YILDIRIM

Arif ERBAŞ

Nuh KILIÇ

Vahdet ORAL

Selçuk KALAFAT

BiroL SAL

Hamdi ÖZKARA

Ali Osman UYAR

Fatih DEMİRCİ

Haber Görevlileri

Meryem GEZİCİ

Emre YÜKSEL

Yıl: 21 Sayı: 85

EGM Yayın Katalog No: 661

2015

Haberleşme Adresi

EGM Polis Akademisi Başkanlığı Basım ve Yayım Şube Müdürlüğü Fatih Sultan

Mehmet Bulvarı No: 218

Yenimahalle / ANKARA

E-posta: polisdergisi@egm.gov.tr

Telefonlar

Genel Yayın Yönetmeni: 0.312.462.88.02

Yazı İşleri Müdürü: 0.312.462.89.35

İdare: 0.312.462.44.60 Faks: 0.312.462.44.68

Basım Yeri

Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı

Basım ve Yayım Şube Müdürlüğü

Yayın Kriterleri

- Emniyet Genel Müdürlüğü Yayın Yönetmeliğine uygun yazılar kabul edilir.
- Yazıların dergide yayımlanmış olması, yazarlara ait kişisel görüşler Genel Müdürlüğümüz görüşü olarak kabul edilemez. Yazarlar makalelerindeki kendi düşünce ve söylemlerinden sorumludurlar, bu konuda Genel Müdürlüğümüzü sorumlu tutulamaz.
- Dergide yayımlanan yazılar ancak kaynak gösterilmek suretiyle iktibas edilebilir.
- Yayımlanmak için dergiye gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez.
- Dergide yayımlanması istenen makale ve haberler asıl ile birlikte dijital ortamda da (Macintosh veya PC Microsoft Word) gönderilmelidir. Makaleler sanal ortamda işleme tabi tutulduğundan anlatım ve imla bozuklukları yazara aittir.
- Polis dergisinde yayımlanmak üzere gönderilen yazılar Emniyet Genel Müdürlüğü ile ilgili diğer dergilerde değerlendirilebilir.
- Dergi, Emniyet Genel Müdürlüğünce ücretsiz olarak dağıtılır.
- Dergimize www.polisdergisi.pol.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Üçüncü Kılıç ve "İzmir Fatihî Yüzbaşı Şerafettin Bey"

Kurtuluş Savaşı'nın Efsane Kılıcı

Prof. Dr. Kemal ARI

Dokuz Eylül Üniversitesi / İZMİR

10 Eylül 1922 günü, İzmir körfezinin suları bir başka türlü dalgalanıyordu. Yıllarca süren tutsaklık sona ermiş bir gün önce Türk süvarilerinin İzmir'e girmesi ve göndere Türk bayrağını çekmesiyle o kara günler sona ermiş bir coşku ve sevinç tufanı bütün İzmir'i sarmıştı.

Ve o gün, yani 10 Eylül cumartesi günü, Gazi Paşa diğer paşalarla birlikte İzmir'deydi. Halkın üzerinden rihtima ulaşan ve buradaki coşkuya tanık olan Gazi, burada bir süre dinlendikten sonra Hükümet Konağı'na doğru hareket etmişti. İzmir halkı, kumanda heyetlerine çiçek ve lavantalar serpiyor, şeker ve çikolatalar dağıtıyordu. Ortalık alkışa boğuluyor ve 'Yaşa' sedaları arasında minnet ve şükran duygularını dile getiriliyordu.

Paşanın otomobile, 9 Eylül gazisi kahraman süvariler eşlik ediyorlardı. Hükümet Konağı'nın önünde, meydanlığa, binlerce insan toplanmıştı. Kuşluk vakti, Paşa ve refakatindeki İzmir halkı tarafından tebrik ediliyordu. Böylece, 10 Eylül sabahı "... *Büyük Gazi, Fevzi ve İsmet Paşalar ve diğer kumandanlarla beraber kurtardığı İzmir'in sine-i muhabbet ve hürmetinde misafir oluyordu*".¹ Paşa, Hükümet Konağı'nda bir süre kaldı. Gazi'nin yanında Nurettin Paşa vardı. Dışarıda üstleri tozlu topraklı subayların oradan oraya koşturduğu görülüyordu. Gazi Paşa'nın bulunduğu yerde bir masa vardı. Ve masanın üzerinde, İzmir'e ilk giren kişiye verilmek üzere

olan bir kılıç duruyordu.² Bu kılıç, Sakarya Savaşı'ndan hemen sonra, Buhara'dan getirilen ve İzmir'e ilk olarak girecek İzmir fatihine vermek üzere Mustafa Kemal Paşa'ya teslim edilmiş kılıçtı. . Gazi Mustafa Kemal Paşa, kendisine emanet edilen Kur'an-ı Kerim ve kılıçları kabul ettikten sonra, kurulun önünde son derece titizlikle seçilmiş sözcüklerden oluşan bir konuşma yaptı. Bu konuşma, o dönemde Ankara Hükümeti'nin yarı resmi yayın organı olan ve Atatürk'ün isteğiyle çıkarılmış bulunan Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi'nde bire bir yer aldı.³ Paşa konuşmasına Buhara Halk Şuraları Cumhuriyeti halkının ve hükümetinin Yürütme

1 Cumhuriyet, 9 Eylül 1924; İkdâm'ın yazdığına göre; "İsmet Paşa'dan bir sene evvel İzmir için alınmış bir söz: Sivrihisar'da, İzmir'de görüşeceğimizi vaat etmiştiniz; işte geldim, işte geldiniz"; İkdâm, 23 Eylül 1922.

2 Bu kılıcı gören Halide Edip, "İzmir'e ilk girmiş olana verilerek üzere doğu illerinden birinin gönderdiği kılıç" deyimini kullanarak, anlatıyor. Bkz. Halide Edip Adivar, Türkün Ateşle İntihamı, Atlas Kitabevi, İstanbul, 1982, s.244.

3 Hâkimiyet-i Milliye, 8 Kanunusani (Ocak) 1922.

Kurulu ve Bakanlar Şurası adına gelen muhterem heyete Türk halkı, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve onun hükümeti adına "hoş-amedî"/eyliyordu. Ardından da "Buharahlının milletimizle irki ve dini revabıtı/(bağlantısı) açıktır" diyordu. Ona göre, bu bağların o zamana dek faaliyet alanına geçmesine, istilacı ve zalim güçlerin varlığı neden olmuştu. Paşa burada, bir parça da diploması gereği, Türk-Sovyet yaklaşmasını düşünerek ve Sovyetler'in de bir parça Batı kapitalizmine karşı savaşmasından güç alarak, "Şark İnkılab-ı Kebiri" deyimi ile Bolşevik Devrimi'ne vurgu yapıyordu. Bu büyük devrim, kahraman Türk ordularının da büyük bir iftiharını kazanmıştı. Bu büyük olay, mazlum doğuluları gündün güne sağlamlaşan bağlarla birbirlerine kenetlemişti. Paşa, kurulun önünde devam ediyordu: "Her ulusun kendi yazgısını kendisinin belirleyeceği hakkını, yalnız kuramda değil, eylemde de tanıyan Rusya Devrimi'nin bir parçası olan bağımsız Buhara Şuraları temsilcilerini Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin başkanı sıfatıyla hükümetinize teşekkür ederim..." "Buhara ahalisinin, Türkiye'deki Türk ve Müslüman kardeşlerine" armağan olarak gönderdiği Kuran-ı Kerim ile Türkiye Halk Ordusu'na bir takdir ve tebrik nişanı olarak gönderdiği kılıcın iki önemli yadigar (hatıra) olduğunu belirtti. Bu iki değerli yadigar, dine ve Tanrı'ya hizmetçi olan güçlü temsil ediyordu. Paşa, Recep Bey'e hitap ederken devam ediyordu: "Bu emanetleri elinizden alırken, kalbim heyecan ile dolu. Halkımız ve ordumuz, uzaklardaki kardeşlerimizden gelen teşciat ve tebrigat nişanelerinden şüphesiz çok mütehasis ve mesrur (duygulu ve mutlu) olacaklardır. Dındaş ve karındaş Buhara halkının arzusunu yerine getirerek, bu kitab-ı mukaddesi (kutsal kitabı)

millete, seyfi muazzezi (kutsal kılıcı) de İzmir fatihine teslim edeceğim. Allah'ın inayeti ile İnönü ve Sakarya muzafferiyetlerini kazanan milli ordumuz, inşallah pek yakında bu kılıcı da kazanmış olacaktır"⁴.

Sonra kılıcı Batı Cephesi Komutanlığı'na teslim etmiş, Cephe Komutanlığı da bir müsabaka açarak, İzmir'e ilk girecek olan fatihe kılıcın doğrudan Gazi tarafından verileceğini ilan etmişti.⁵

Halide Onbaşı'nın Günlüğü

Bu kişi kimdi?

Üçüncü Kılıç, tam bir yıl aradan sonra, yeniden gözler önündeydi.

Bu kılıç kimin olacaktı?

Daha o gün, Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın İzmir'e girdiği ve Hükümet Konağı'nda, Nurettin Paşa yanında olarak, Üçüncü Kılıç'ı masanın üzerine koyduğu andan itibaren, bu kılıcın kime verileceği biliniyordu. Bu olayların tanıklarından birisi Kurtuluş Savaşı'na eylemli olarak katılarak, "Onbaşı" rütbesini alan ünlü roman ve öykü yazarı Halide Edip (Adivar)ti. O, İzmir'in işgali üzerine, İstanbul'da yurtseverlerin yaptığı mitinglerin ateşli konuşmacısıydı. Kurtuluş Savaşı başlar başlamaz, pek çok yurtsever gibi o da Anadolu'ya, Ankara'ya koşmuş, Mustafa Kemal Paşa'nın yanında yerini almıştı. Savaşın en kanlı zamanlarında, değişik cephelerde bulunmuş, yaralı gazilerin yaralarını sarmış, eliyle yemeğini yedirmiş, yamasını dikmiş, o zor günlerde Türk kadınlarının simgesi olmuştu. Sürekli askerlere manevi destek veren bu aydın Türk kadını, gün gelecek, Türkiye'nin en seçkin edebiyat dehalarından birisi olacak,

yazdığı romanlarla Türk kültürünün yükselmesine katkıda bulunacaktı.

İşte Halide Edip Hanım, Kurtuluş Savaşı'nın Halide Onbaşı'sıydı. İzmir'e yürüyen kara birliklerinin arasında, kimi zaman atının üzerinde, kimi zaman yaya olarak yürümüş, o zorlu yürüyüşe yakından tanıklık etmiş, Türk Ulusu'nun giriştiği ölüm kalım savaşının en zor anlarını doğrudan kendisi de yaşamıştı.

Halide Edip Hanım, sonradan yazdığı *Türk'ün Ateşle İmtihanı* adlı anılarında, bütün bu süreci ayrıntılı olarak anlattı. O, İzmir'e orduyla birlikte girdiğinde, Hükümet Konağı'nda Mustafa Kemal Paşa'yı Üçüncü Kılıç'la birlikte görmüş; üstelik İzmir'e ilk olarak girerek, kılıcı almaya hak kazanmış kişiyi de o gün, yani Gazi Paşa'nın İzmir'e geldiği gün hem de Gazi'nin yanı başında tanıma olanağını ele geçirmişti.

10 Eylül günü Halide Onbaşı, İzmir Hükümet Konağı'ndaydı. Konağın büyük sofasının aynalarında, üstleri tozlu, toprak rengi elbiseli bir grubun oturduğunu görüyordu. Buraya açılan bir odada, Mustafa Kemal Paşa ile Nurettin Paşa bulunuyor ve onlar aralarında askeri sorunları tartışıyorlardı. Bu arada Kadifekale'de Türklerle Rumlar arasında boğuşmalar olduğu, Ermeni mahallelerinde pencerelerden bombalar atıldığı söylentileri orta yerde dolaşıyordu. Sokaklarda, kalabalık arasında garip kıyafetli kişiler söylevler veriyorlardı. Halide Edip bunu, her zaman bir başarıdan sonra, köşede bucakta sinmiş adamların birer mantar gibi meydana çıkışı olarak görüyordu. Bu düşünceler içinde olan Halide Onbaşı'nın ilgisini, İzmir'e ilk girene verilmek üzere bir kılıç çekti. Halide Hanım, bu kılıcın, doğu illerinden gönderildiğini

4 Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, II, Ankara, 1881, s.30; Hâkimiyet-i Milliye, 8 Ocak 1922; Anadolu'da Yenigün, 8 Ocak 1922; İkdâm, 10 Ocak 1922.

5 Bütün bu süreç, Kemal Arı tarafından yazılan "Üçüncü Kılıç: İzmir'in Kurtuluşu ve Yüzbaşı Şerafettin Bey" adlı yapıtta gözlemlenebilir. (Zeus yay., İzmir, 2007)

sanarak, yanılmıştı. Kılıç doğruydu, ancak kılıcın geldiği yer doğu illeri değil, Buhara'ydı. Ardından Halide Onbaşı; aynı anda başka başka yerlerden şehre giren insanlar olduğu için, bu kılıcı almaya hak kazanan birden fazla insan olduğunu düşünmekteydi. Ancak, İzmir rıhtımına ilk gelmiş olan süvari birliğinin komutanı Yüzbaşı Şerafettin'in buna hak kazandığını da günlüğüne not etti.

Hükümet Konağı'nın içinde dolaşan Halide Edip, o gün, yani 10 Eylül günü, sofanın ortasında başı sargılı ufak tefek bir adam gördü. Onun bütün varlığından serüven havası sezilen genç bir çocuk gibi başından geçenleri anlattığını ayırt etti. Halide Edip, bu genç süvarinin anlattıklarına kulağını dikti. O gün, o genç insandan duyduklarını da not defterine kaydetti. Genç adam şöyle konuşuyordu: *"Rıhtım bomboştur. Orada gördüğümüz bir adam bir Fransız amiraliydi. Uzun bir nutuk söylemeye ve Hıristiyanlara iyi davranılmasını öğütlemeye başladı. Amirale rıhtımın kendisi için güvenilir bir yer olmadığını söyledim. Bu kehanet gibi bir şey oldu. Bu laflar ağızından çıkarken, pencerelerden birinden bir bomba atıldı ve tüfek sesleri gelmeye başladı. Biz hemen amirali bu tehlikeli alandan uzaklaştırmak için harekete geçtik. Başındaki sargı o hareketin hatırasıdır"*...

Bunları anlatan Yüzbaşı Şerafettin'di. O gün, Gazi Mustafa Kemal Paşa İzmir'e girip, Hükümet Konağı'na geldiğinde, Üçüncü Kılıç yanındaydı. Gazi, İzmir'e ilk giren kişiyi tanımak istemiş ve başı sargılı olan Yüzbaşı Şerafettin Bey'le görüşüp, onu kutlamıştı.⁶ Sonra da düzenlenen bir törenle kılıç, Yüzbaşı Şerafettin Bey'e verilmişti.

Bu kılıç, İzmir'e ilk kez giren İzmir

Fatihî için verilen, dönemin leteratüründe böyle adlandırılan Hükümet Konağı'na arkadaşları Teğmen Ali Rıza ve Hamdi Beylerle birlikte Türk bayrağını çeken Yüzbaşı Şerafettin tarafından alınmaya hak kazanılan kılıçtı.

Bir Mektup

Kurtuluşun hemen sonrasında, 26 Eylül 1922 günü Yüzbaşı Şerafettin Bey'e bir mektup geldi. *"Mecid Mağmumi"* imzasını taşıyan mektubun sahibi mektubu İstanbul'da, Galata'da, Kigork Bey Hanı'ndan yazmıştı. İthalat, İhracat, Ziraat Mühendisi, Vekâlet ve Komisyon notları, mektubu yazan kişinin kimliği hakkında kimi bilgiler veriyordu. Mektup, Yüzbaşı Şerafettin Bey'in İzmir'e ve Hükümet Konağı'na girişinin on yedinci günü, 26 Eylül 1922'de kaleme alınmıştı. Bu tarih, İstanbul gazetelerinde Yüzbaşı Şerafettin adının sık sık görüldüğü, İzmir'e ilk kez girdiği ve Hükümet Konağı'nda göndere bayrak çektiğine, bomba ile yaralandığına, kan içinde yaralarına önem vermeyerek, görevini sürdürdüğüne ilişkin haberlerin bol bol görüldüğü, İzmir'den İstanbul gazetelerine gazete muhabirlerinin onunla söyleşiler yaparak gönderdikleri ve bu yazıların yayımlandığı günlerdi. Artık İstanbul, Yüzbaşı Şerafettin Bey'i çok iyi tanıyordu. Mustafa Kemal Paşa, *"İstanbul seviniyor mu?"* diye sormuştu; bir anlamda bu mektup, İstanbul'un yüreğini ve sevincini anlatan en değerli araçlardan biriydi. Mektubu yazan kişi, mektubunun sonuna Ziraat Mühendisi imzasını atmıştı. Mektubuna önce; *"İzmir'e ilk olarak giren Süvari Kıtası Kumandanı Binbaşı Şerafeddin Beyefendi"* diye resmi bir söylemle başlıyor; ardından hemen dil, resmi söylemden sıyrılarak, duygulu ve içten bir söylemle sürüyordu.

"Muhterem Kardeşim, efendim!" diye devam eden mektup şöyleydi:

"Kalbimde sanımı coşkuya karşı koymayarak size müsaadenizle 'Kardeşim' diye hitap ediyorum. Şu muazzam hareketin başlıca hedeflerinden biri olan o güzel İzmir'de, kente girerken infilak ettirilen bombaların bu imhasında muhafaza eylediğiniz sükûnet ve olgunluğa hayran olan yabancı bir gazeteci günlerce geçtiği haberlerde, gördüğü binlerce zulüm yıkıntılara rağmen, dünyanın hemen hiçbir ordusuna nasip olmayan yüceliği gösteren Türk askerinin olgunluğu ve yiğitliği karşısında iftihadan kendini alamamış; 'İnsanın göğsü kabarıyor' diyor... Türk kahramanlığını temsil eden şu müstesna yüce hareketiniz, milli tarihimize bir heykel gibi büyüktü. Şanlı, altın gibi bir sayfa daha ekliyor. Emirlerin dile getirilme biçimindeki samimiyet derecesini ortaya koyan bu övünülecek ve onur duyulacak hareket milletin kalbinde var olan azim ve imanı bir kat daha güçlendirdi. İşte güzide hareketlerinizin ben kul, kölede doğurduğu övünç ve gurur ile mübarek gazanızı en samimi kalbimle tebrik eder ve bu vesile ile minnet ve şükranlarımı sunarım; aziz kardeşim efendim"...

İzmir; kan dökülerek alınmıştı ve Atatürk'ün deyimiyle en aşağı 40 asırlık bir atalar yurduydur.⁸

⁷ Gnkur. ATASE Arşivi, Koleksiyon: ISH, Kutu No:2192; Gömlek No:49-93, Belge No:1-3; şurada: Askerî Tarih Belgeleri Dergisi, s.256.

⁸ Atatürk'ün 30 Ocak 1923 tarihli konuşmasından.